

Česká školní inspekce Plzeňský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

čj. ČŠIP-461/23-P

Název	Gymnázium J. Š. Baara, Domažlice, Pivovarská 323
Sídlo	Pivovarská 323, 344 01 Domažlice
E-mail	gjsb@gymdom.cz
IČO	48342912
Identifikátor	600008908
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jana Štenglová
Zřizovatel	Plzeňský kraj
Místo inspekční činnosti	Pivovarská 323, 344 01 Domažlice
Inspekční činnost na místě	19. – 21. 4. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného střední školou podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Gymnázium J. Š. Baara, Domažlice, Pivovarská 323 (dále „škola“) vykonává činnost střední školy (dále „SŠ“) a školní jídelny. Škola poskytuje vzdělávání v denní formě celkem 514 žáků v 18 třídách, a to ve třech oborech vzdělání: 79-41-K/41 Gymnázium s délkou vzdělávání 4 roky (121 žáků), 79-41-K/61 Gymnázium s délkou vzdělávání 6 let (152 žáků)

a 79-41-K/81 Gymnázium s délkou vzdělávání 8 let (241 žáků). Školu navštěvuje celkem 11 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „SVP“). Celkem 9 žáků školy se vzdělává podle individuálního vzdělávacího plánu (dále „IVP“), z toho šesti žákům je poskytován IVP na základě mimořádného nadání identifikovaného školským poradenským zařízením (dále „ŠPZ“). Dalších 12 nadaných žáků se vzdělává podle plánu pedagogické podpory. Dvěma žákům-cizincům je poskytována individuální jazyková podpora.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy (dále „ředitelka“) vychází při vedení z písemně zpracované koncepce. Při vedení školy spolupracuje zejména se svým zástupcem, do širšího vedení dále patří i předsedové předmětových komisí a zástupce školního poradenského pracoviště. Krátkodobé cíle jsou nastavovány podle aktuální situace a ve shodě s pedagogickým sborem. Každoročně je progres a naplňování cílů monitorován vedením školy i v předmětových komisiích, na konci roku je zhodnocen posun školy v rámci této vize.

Kvalifikovaný a stabilizovaný pedagogický sbor, procházející generační obměnou, se dále vzdělává na základě plánu ředitelky, vlastních profesních potřeb a dále výstupů z časté hospitační činnosti. Pedagogové využívají kromě tradiční nabídky webinářů i prezenčních školení v tuzemsku také řadu zahraničních školení a vzdělávacích akcí, zejména v rámci projektu Erasmus+. Nové znalosti jsou sdíleny v rámci předmětových komisí a účelnost vzdělávání a jeho dopady na výuku jsou sledovány a revidovány ředitelkou při hospitační činnosti.

Předmětové komise se kromě organizace a předávání si zkušeností z dalšího vzdělávání zabývají zejména organizací maturitních zkoušek, projektů a exkurzí a sjednocují pedagogy v náročnosti, metodice a hodnocení výuky (pouze některé předmětové komise) a výběru učebních materiálů. Předsedové předmětových komisí jsou pověřeni hospitační činností, vzájemné hospitace pedagogů probíhají v případě potřeby. Začínajícím nebo nově příchozím učitelům jsou přidělování zavádějící učitelé, zpravidla se stejnou aprobací. Škola má zastoupení celkem ve čtyřech metodických kabinetech SYPO, a to třech krajských a jednom národním (českého jazyka a literatury).

Zapojení školy do rozsáhlé projektové činnosti významně přispívá k získávání dalších finančních prostředků, které vedle dotace ze státního rozpočtu, příspěvku od zřizovatele a aktivní doplňkové činnosti výrazně umožňují zlepšovat podmínky pro vzdělávání žáků.

Bezpečné prostředí pro své žáky i zaměstnance vytváří škola nejen nastavením a dodržováním konkrétních interních předpisů, se kterými jsou všichni aktéři vzdělávání seznamováni, ale také zabezpečením vstupu do budovy, který je umožněn pouze pomocí elektronického zařízení. V rámci zajištění bezpečnosti žáků škola aktivně pracuje na prevenci sociálně patologických jevů podle přesně stanovených programů a postupů externími i vlastními odborníky, zejména školního poradenského pracoviště (dále „ŠPP“). Pro komunikaci se žáky a zákonnými zástupci škola využívá digitální aplikace, veřejnosti se představuje prostřednictvím kvalitně zpracovaných a přehledných internetových stránek a sociálních sítí.

Služby ŠPP zajišťují výchovný poradce, metodička prevence, kariérová poradkyně a školní psycholog v součinnosti s vedením školy. Poskytují konzultace žákům, pedagogům i zákonným zástupcům, zabývají se péčí o žáky s potřebou podpory a o žáky nadané, nastavováním prosociálních vztahů v třídních kolektivech, prevencí rizikového chování a též směrováním žáků k optimálnímu výběru navazující vzdělávací či profesní cesty. Pro anonymní vyjádření potřeb žáků existuje ve škole schránka důvěry umístěná v prostorách

školy i v digitální podobě na internetových schránkách školy. Žákovská samospráva, tzv. Studentská rada, se schází přibližně jednou za měsíc a diskutuje téma týkající se organizace školních akcí, prostředí, vztahů ve škole a vystupování školy na veřejnosti a předává podněty vedení školy.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitovaná výuka anglického, francouzského a německého jazyka podporovala rozvoj komunikativní kompetence. Stavba hodin vycházela z vytyčeného cíle vzdělávání a většinově poskytovala dostatek příležitostí pro procvičování mluveného projevu žáků. Pro tento účel byla ponejvíce využívána párová forma práce. Výuka byla založena na účelných metodách práce s lexikem, větnou skladbou, textem i reáliemi a na vyváženém uplatnění řečových dovedností. K motivujícím faktorům pro vzdělávání patřila podnětnost předkládaných témat a materiálů. Vyučující ve svém přístupu zohledňovali věkovou kategorii žáků, důsledně vedli vyučování v cílovém jazyce. Vysoce efektivní byla výuka anglického jazyka ve skupinách velmi pokročilé úrovně. Promyšlené plánování, vynikající studijní materiály spolu s pedagogicko-metodickou erudití učitelů vytvářely příznivé prostředí pro další prohlubování jazykových dovedností žáků. Celkově se žáci ve všech hodinách spontánně zapojovali do předkládaných činností, se zájmem se vyjadřovali v rámci daných konverzačních situací či k probíraným tématům. Během výuky byly neefektivně využívány nabízející se situace pro práci s formativním hodnocením, vzájemným hodnocením žáků či pro zhodnocení přínosu vzdělávání v závěru hodiny.

Tři sledované hodiny přírodovědných předmětů (fyziky, chemie a biologie) byly vedeny frontální formou výuky s nízkou mírou aktivní spolupráce pedagogů se žákovskými kolektivy, zpravidla ve formě řízeného dialogu mezi učiteli a jednotlivými žáky. Pedagogové využívali informačních technologií pro prezentaci nových informací, které se snažili pomocí jednoduchých schémat, nákresů, příp. výpočtu na tabuli přiblížit žákům. Vzhledem k užitým metodám výuky i k náročnosti probíraných témat se však, až na několik jednotlivých žáků, setkávali s pasivitou a nezájmem o probírané učivo. V těchto hodinách nebyla sledována diferenciace učiva vzhledem k nadání a potřebám jednotlivých žáků. Závěrečné shrnutí učiva neprobíhalo vůbec nebo nebylo dostatečně efektivní. Výjimkou byla hodina biologie, ve které byl žákům poskytnut v závěru hodiny prostor na dotazy k tématu pro vytvoření si efektivní vazby mezi probíraným učivem a realitou, který byl žáky zcela využit. Biologický seminář byl věnován nácviku prezentačních schopností žáků před nadcházejícími maturitními zkouškami a celostátním kolem geologické olympiády.

Ve sledované výuce zeměpisu využil vyučující kooperativních metod a forem výuky s důrazem na fixaci efektivního rozdělení pracovních činností a spolupráci v malých týmech. Žáci s využitím externích zdrojů sledovali vybrané socioekonomicke charakteristiky jednotlivých krajů České republiky, analyzovali získané informace a vytvářeli vlastní výstupy. Ve spolupráci s dalšími skupinami využili získané znalosti pro srovnání krajů 2 a snažili se zjistit příčiny případné odlišnosti jednotlivých krajů. Se svými závěry při závěrečném shrnutí seznamovali ostatní žáky třídy.

Hodina výpočetní techniky probíhala ve formě samostatných žákovských projektů. Po rychlém úvodním zopakování cílů probíhající sekvence hodin žáci v malých skupinách zpracovávali vlastní téma s využitím blokového kódování a ozobotů. Pedagožka monitorovala pracovní tempo a v případě potřeby poskytovala účelnou individuální podporu. Žáci aplikovali dříve nabité znalosti a cíleně ve skupinách diskutovali řešení problémových částí vlastních projektů.

Výuka českého jazyka a literatury, dějepisu a základů společenských věd probíhala v příjemné pracovní atmosféře, žáci dodržovali nastavená pravidla a aktivně se zapojovali do připravených činností. Pedagogové většinou volili promyšlenou motivaci, pro udržení pozornosti žáků střídali činnosti, používali k podpoře názornosti didaktické pomůcky, mapy, obrázky, učební texty a pracovní listy. Většina pedagogů ale nevěnovala dostatečnou pozornost práci s cílem hodiny. Převážně byla uplatňována frontální forma výuky s metodou řízeného rozhovoru se žáky doplněná samostatnou prací. Ojediněle byla v hospitovaných hodinách uplatněna práce skupinová nebo párová. Ve všech sledovaných hodinách byly úkoly zadávané jednotně pro všechny žáky, bez ohledu na jejich náročnost. Vyhledávání informací z různých zdrojů bylo sledováno pouze v jediné hodině, a to při skupinové práci s tablety. Žáci však nebyli vedeni k cílenému třídění informací či ověřování jejich pravdivosti. V hodinách českého jazyka a literatury byla často zařazována práce s uměleckým textem, při níž žáci formulovali důležité myšlenky i sledovali autorský záměr. Výjimečnou úroveň vykazovala čtenářská dílna, v níž byli žáci vedeni k tomu, aby uvědoměle popisovali svoje čtenářské zkušenosti, odezvu na přečtený text i volbu jazykových prostředků, formulovali své názory na jednotlivé postavy a jejich charakter či ovlivnění historickými okolnostmi. Při hodinách dějepisu byly formovány žákovské postoje, dostatečný prostor byl věnován regionálním dějinám i konkrétním historickým památkám, orientaci žáků na mapě i na časové ose. Pozornost byla věnována meziředmětovým vztahům a sepětí výuky s praxí. V základech společenských věd byly žákům zajímavě přiblíženy prakticky využitelné techniky asertivní komunikace, v další hodině byla příkladným způsobem podporována finanční gramotnost žáků a diskutována problematika kyberkriminality. Všichni pedagogové v průběhu hodin hodnotili individuální výkony, jen malý prostor byl však poskytnut žákům k sebehodnocení či vzájemnému hodnocení. V závěrech hodin zhodnotili posun žáků pouze někteří vyučující, většinou však hodnocení chybělo, nebo nemělo formativní charakter.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Vedení školy podrobně monitoruje, analyzuje a vyhodnocuje výsledky vzdělávání žáků (zejména u maturitních zkoušek) a s aktuálními zjištěními seznamuje učitele na pedagogické radě. Vzhledem ke zhoršení výsledků maturitních zkoušek v posledním zkušebním období byla vedením školy přijata opatření k nastavení pozitivního trendu pro zlepšení výsledků maturitních zkoušek (zejména u ústních zkoušek profilové části maturity) na úroveň před covidovou pandemií. V průběhu studia probíhá ve škole pravidelné výběrové zjišťování výsledků žáků ČŠI, kde škola dosahuje výborných výsledků ve všech kategoriích. Napříč vybranými ročníky probíhají srovnávací testy pro zjištění průběžné úrovně znalostí žáků, tato strategie však není nastavena v rámci všech vyučovaných předmětů.

Program preventivních aktivit školy je účelně sestaven tak, aby reflektoval potřeby třídních kolektivů a jednotlivců stejně jako aktuální situaci ve škole i společnosti, a zabránil v co největší míře výskytu rizikového chování žáků. Mezi účinné nástroje patří zařazení témat primární prevence do výuky občanské nauky a základů společenských věd. Pravidelně probíhají preventivní programy zajišťované externími organizacemi (např. interaktivní blok primární prevence pro třídy nižšího gymnázia, podpora finanční gramotnosti, prevence rizikového chování v dopravě aj.). Pro žáky prvních ročníků je organizován jednodenní výjezdový program Škola plná kamarádů zaměřený na vytváření dobrých vztahů v nových kolektivech. V návaznosti na období pandemie a distanční výuky byl zjištěn nárůst úzkostného chování mezi žáky, proto byla zahájena spolupráce se školním psychologem, který poskytuje individuální konzultace.

Poskytování služeb ŠPP je funkční a účinné. Výchovný poradce koordinuje péči o žáky s potřebou podpory a zprostředkovává komunikaci se školskými poradenskými zařízeními. Zajišťuje také přenos informací uvnitř pedagogického sboru a sleduje uplatňování podpůrných opatření. Vyhodnocování přínosu podpory probíhá v souladu s doporučeními a v závislosti na aktuální situaci. Gymnázium realizuje screening třídních kolektívů za účelem vtipování nadaných jedinců ve spolupráci s místní pedagogicko-psychologickou poradnou, která rovněž zajišťuje další odborné vyšetření těchto žáků. Pedagogové následně usilují o rozvoj jejich potenciálu individualizovaným přístupem (zapojování do projektů a soutěží, zprostředkování spolupráce s vysokými školami, kempy pro nadané aj.).

Služby kariérové poradkyně jsou určeny žákům nejvyšších ročníků. Pro ně jsou organizovány skupinové aktivity, v nichž se žáci zamýšlejí nad přednostmi i nároky různých povolání i dalšího studia. Tato pracovnice též koordinuje testování pro volbu povolání v pedagogicko-psychologické poradně. Samozřejmostí jsou individuální konzultace. Gymnázium zprostředkovává žákům rozsáhlé informace o možnostech terciárního vzdělávání.

Škola dlouhodobě využívá řady projektů ke zvýšení jazykových kompetencí pedagogů i žáků. V posledním období se v rámci zapojení do vzdělávacího programu Erasmus+ zúčastnilo sedm učitelů dvou až třídyenních jazykových kurzů v anglickém, německém a španělském jazyce a metodických kurzů pro vyučující anglického jazyka. Od září 2022 probíhá kroužek španělského jazyka pro žáky školy. V době inspekční činnosti vyjelo na výměnný pobyt do Belgie 20 žáků. Pro sdílení zkušeností z výjezdů byly pedagogy zorganizovány workshop a výstava pro učitele okolních škol a projekt byl představen také budoucím zájemcům z řad žáků i veřejnosti. I pro následující období získala škola akreditaci a byl vytvořen plán akcí s cílem pokračovat ve vzdělávacích aktivitách pedagogů a organizovat studijní i výměnné pobuty žáků.

Spolupráce se zahraničními školami umožňuje žákům školy rozvoj jazykových kompetencí a získání praktických zkušeností ze života v zahraničí. Dlouhou tradici mají výměnné pobity žáků gymnázia do Francie, kde je navázána spolupráce se školou v Saint Arnoult en Yvelines. Na tyto aktivity získává škola pravidelně granty od Plzeňského kraje. Pro školu je charakteristická dlouholetá přeshraniční spolupráce se školami v Bavorsku. V průběhu inspekční činnosti studoval na gymnáziu v Kötzingu jeden žák. Jednou ročně se neformálně setkávají učitelé německého jazyka s kolegy z Realschule Waldmünchen. Dlouhodobě probíhají regionální projekty i jednorázové akce (např. s problematikou životního prostředí, rozvoje podnikatelských dovedností, života v přeshraničním regionu aj.), při nichž se žáci školy setkávají a spolupracují s vrstevníky z bavorských škol. Škola se do těchto aktivit zapojuje za pomoci Koordinačního centra česko-německých výměn mládeže Tandem, Goethe Institutu Praha a Sdružení pro mimoškolní vzdělávání mládeže Knoflik. Nejnověji škola navázala spolupráci s High School v americkém Two Rivers, kam jsou plánovány výměnné pobity žáků.

Ve dlouhodobé spolupráci s městem Domažlice škola místním seniorům poskytuje možnost vzdělání v projektu U3V (Univerzita třetího věku), pro širokou veřejnost organizuje domažlický majáles, divadlo, studentskou akademii nebo např. turistický pochod Lenochod. Základním školám v regionu je nabízena možnost spolupráce ve formě participace žáků ve výuce některých předmětů. Škola aktivně spolupracuje s fakultami vysokých škol, a to buď jako fakultní škola nebo ve formě společných projektů, partnerství a spolupráce nadaných žáků školy při odborné činnosti.

Nadaní žáci školy se každoročně účastní místních, regionálních i celostátních soutěží a olympiád, kde dosahují významných úspěchů nejen v okresních a v krajských kolech

(olympiády z programování, matematiky, zeměpisu, biologie, českého, francouzského nebo anglického jazyka, Pilsprog LITE, Kasiopea, Kraj pro bezpečný Internet, Technika má zlaté dno, Robosoutěž nebo Technická olympiáda Plzeňského kraje), ale dokonce i v kolech celostátních řady soutěží (olympiáda v německém jazyce, dále biologická, chemická, ekologická, geologická a logická a celostátní fotografická soutěž). Jeden ze žáků je členem reprezentace ČR v celosvětovém kole astronomické olympiády.

Závěry

Vývoj školy

- Internetové stránky školy a využití sociálních sítí poskytují veřejnosti i aktérům vzdělávání přehledný a srozumitelný přehled o dění ve škole.
- Od školního roku 2021/22 byla zřízena pozice kariérové poradkyně. Od ledna 2023 pracuje ve škole na částečný úvazek školní psycholog. Rozšíření služeb školního poradenského pracoviště o kariérové poradenství a konzultace s psychologem reaguje na aktuální potřeby žáků.
- Škola využívá grantů k intenzivní spolupráci se zahraničními školami pro rozvoj jazykových a občanských kompetencí žáků i pedagogů.
- Identifikace nadaných žáků a jejich spolupráce s vysokými školami a individualizovaný přístup ze strany školy se odráží v řadě úspěchů žáků školy v regionálních i celostátních soutěžích i v osobnostním rozvoji těchto nadaných žáků.

Silné stránky

- Ředitelka a předsedové předmětových komisí uceleně monitorují kvalitu poskytovaného vzdělávání. Hospitovaným pedagogům je poskytována funkční zpětná vazba a je vyhodnocován jejich posun ve výuce i ve vztahu k dalšímu vzdělávání.
- Škola dlouhodobě spolupracuje s řadou zahraničních škol ve formě výmenných pobytů žáků, setkání zaměstnanců i učitelů a přeshraničních projektů.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Některými pedagogy zvolené výchovně vzdělávací strategie nevedly k efektivnímu naplnění cílů během výuky.
- V hospitovaných hodinách nebyl, až na některé výjimky, poskytnut žákům dostatečný prostor k sebehodnocení či vzájemnému hodnocení. Zhodnocení přnosu vzdělávání v závěru hodin probíhalo sporadicky a ne zcela efektivně.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zvážit zařazení projektového dne na téma psychohygieny a využít pro tuto problematiku potenciál školního poradenského pracoviště.
- Zaměřit další vzdělávání pedagogů na zhodnocení přnosu vzdělávání žáky i pedagogy v průběhu a na konci vyučovacích hodin.
- Diferencovat obtížnost zadávaných úkolů a užití výchovně vzdělávacích metod ve vyučovacích hodinách vzhledem k potřebám všech žáků.

- Sjednotit činnost předmětových komisí v rámci nastavení společných pravidel hodnocení žáků a konání srovnávacích testů.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejně lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Plzeňský inspektorát, Koperníkova 26, 301 00 Plzeň, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.p@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírájí

1. Zřizovací listina Dodatek č. 11 vydaná Plzeňským krajem s účinností od 1. července 2014 – úplné znění
2. Jmenování na vedoucí pracovní místo ředitele vydané hejtmanem Plzeňského kraje dne 30. dubna 2012 s účinností od 1. srpna 2012, dodatek ke jmenování vydaný hejtmanem Plzeňského kraje – změna jmenování na dobu neurčitou
3. Osvědčení o absolvování „Studia pro vedoucí pedagogické pracovníky“ vydané Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovy v Praze dne 23. dubna 2008
4. Koncepce dalšího rozvoje Gymnázia J. Š. Baara v Domažlicích ze dne 1. září 2015
5. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve školním roce 2022/23
6. Záznamy z jednání pedagogické rady a z provozních porad ve školním roce 2022/23
7. Vnitřní řád školy platný ve školním roce 2022/23
8. Školní řád platný ve školním roce 2022/23
9. Vnitřní řád školní jídelny platný ve školním roce 2022/23
10. Školní vzdělávací program „Otevřená škola“ platný ve školním roce 2022/23
11. Třídní knihy vedené ve školním roce 2022/23
12. Traumatologický plán ze dne 1. září 2013
13. Záznamy z hospitační činnosti ve školním roce 2022/23
14. Podklady ke kvalifikaci pedagogů – náhodný výběr

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Plzeňský inspektorát, Koperníkova 26, 301 00 Plzeň, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.p@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Martin Milota, PGCE, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Petra Holopíková, kontrolní pracovnice

Mgr. Alena Tomcová, školní inspektorka

Mgr. Jana Bervidová, školní inspektorka

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.